

Читалище

свременно

брой 70, октомври 2015

МЕСЕЧНО ИЗДАНИЕ НА НАРОДНО ЧИТАЛИЩЕ „Д-Р ПЕТЪР БЕРОН – 1926 Г.“

БАСНИ (ТЕМСИЛИ)

ДРЕХАТА НЕ ПРАВИ ЧЕЛОВЕКА

На едно магаре умръзна да носи гърба и заради това забягна от господарят си. На пътят намери една кожа левска (асланска) и ся обви в нея. Тогази сичките човеци и гобитъци бягаха, като го видяха. Но подир малко начена да риве, и тогази го познаха, и ся притекоха човеците, та го уловиха и го биха.

НЕ ИШИ НЕВОЗМОЖНИ НЕЩА

Една жаба ся примолу на един орел да я научи да фърка. Той ѝ рече, чи не е възможно това, защото не има крела. Тя не послуша, ами пак ся моляше. Тогази я грабна орелът и като я извиши, отпусти я, и тия пагна, та ся смаза.

НЯКОИ ХОРТУВАТ МНОГО, А НЕ ПРАВЯТ НИЩО

Согласиха ся мишките да прикачат едно звънце на котката, за да я чуват кога дойду. Но не ся намери ни една да игу да ѝ го прикачи.

Из петия раздел на „Буквар с различни поучения, собран от Петра Х. Беровича за българските училища“, известен като „Рибен буквар“ от Петър Берон, 1824 г.

НА ДОБЪР ЧАС, ПРИЯТЕЛИ!

Започна новата учебна година, както и новият творчески сезон за Народно читалище „Д-р Петър Берон – 1926 г.“

Нов сезон. Нови очаквания. Нови надежди. Нови знания. Нови постижения. Нови мечти. Всичко това е пред нас. Всичко това

ни очаква. Да прекратим прага на читалището с усмивка и любов. Да тръгнем към бъдещите си завоевания и победи с вяра и сила.

Уважаеми учители, скъпи деца и приятели, на добър час!

От Настоятелството на НЧ „Д-р П. Берон – 1926 г.“

Детска хоров студия „Български славеи“

ОТГЛАСИ ОТ ВЕЧЕРТА НА ПАВЕЛ МАТЕВ

На 13 май 2015 г. в зала 7 на НДК Литературна гостоприемница при НЧ „Д-р Петър Берон – 1926 г.“ проведе забележителна

литературна вечер по повод 90-годишнината от рождение-

то на поета и общественика Павел Матев. Проникновен анализ за любимата на поколения българи поезията на юбиларя прочете неговият дългогодишен приятел и съмишленик Драгомир Шопов.

литературна вечер по повод 90-годишнината от рождение-

Откъси от словото му и фоторепортаж – на стр. 2

ДМТ „СВЕТЮЛКА“ НАВЪРШИ 10 ГОДИНИ

На стр. 6

БАНКО П. БАНКОВ Е НОВИЯТ НИ ГОСТ

Литературна гостоприемница при НЧ „Д-р Петър Берон – 1926 г.“ открива новия сезон на 7 октомври 2015 г. с премиера на нова книга на Банко П. Банков – романа „Зряла възраст“. Откъси от книгата ще изпълни актьорът Вели Чаушев, а д-р Елена Алекова ще прочете слово за нея. Водеща ще бъде, както винаги, Надежда Захариева.

Откъс от романа – на стр. 5

ВЕЧЕР НА ДОНКА ПЕТРУНОВА

На 28 май 2015 г. гост на Литературната гостоприемница при НЧ „Д-р Петър Берон – 1926 г.“ бе именитата ни белетристка, майсторка на криминалния роман Донка Петрунова. Премиерата на новия ѝ роман „Сълба за двама“ се състоя в зала 7 на НДК и събра много нейни колеги, приятели и почитатели. Още преди откриването на вечерта пред залата се оформи огромна опашка за автографи.

В самото начало водещата Надежда Захариева припомни, че авторката е сред най-четените български писатели в годините на прехода и че това е нейната двадесет и трета книга. В словото си проф. Банко П. Банков не успя да скрие своите възхищения от белетристичното майсторство

на Донка Петрунова. Актрисата Милена Атанасова изпълни откъси от книгата. Впечатления за романа „Сълба за двама“ споделиха колегите и приятели на авторката, сред които Божидара Цекова и Бойко Беленски, който дори я нарече кралица в жанра. Издателят Делян Илиев подчерта, че е прочел книгата за 12 часа и че това е било определящо за решението му да я издаде. Певицата Румяна Коцева и нейни ученици поздравиха Донка Петрунова със свои изпълнения.

Донка Петрунова благодари на организаторите и присъстващите, като допълни, че в новата си книга се е стремела да излезе от рамката на криминалния жанр и да изведе на преден план социално-психологическата проблематика.

Откъс от романа и фоторепортаж – на стр. 3

БЪЛГАРСКИТЕ ЕВЪРГРИЙНИ ОТ 90-ТЕ

На 20 юни 2015 г. на сцената на Лятната естрада на Борисовата градина се състоя четвъртият концерт от проекта „Българските евъргрийни“. Проектът представлява поредица от концерти, които обхващат българската поп музика по десетилетия – от 60-те години до новото хилядолетие. В концертите участват ученици по поп и джаз пеене от класа на певицата и музикален педагог Румяна Коцева при Народно читалище „Д-р Петър Берон – 1926 г.“

Първият концерт от поредицата („Българските евъргрийни от 60-те“) се състоя 6 октомври 2012 г., вторият („Българските евъргрийни от 70-те“) – на 22 юни 2013 г., третият („Българ-

ските евъргрийни от 80-те“) – на 21 юни 2014 г.

На тазгодишния концерт прозвучаха български хитове от 90-те години – песни из репертоара на Валди Тотев, Милена, Стенли, Дони, Коцето Калки, Ирина Флорин, Искрен Пецов, групите „Ахат“, „Б.Т.Р.“, „Фамилия“, „Тоника“ и др. Участваха и младите танцьори от балет „Веда Джуниър“.

Проектът „Българските евъргрийни“ е съфинансиран от програма „Култура“ на Столична община, в партньорство с читалище „Д-р Петър Берон – 1926 г.“ и медийни партньори БНТ, БНР и БГ радио.

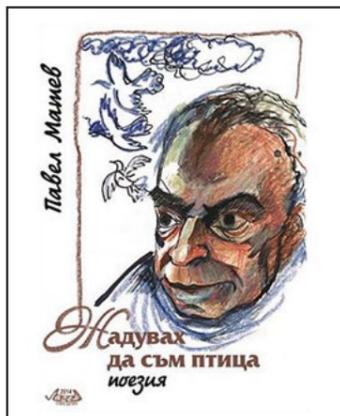
Интервю с Румяна Коцева – на стр. 4

ДУШАТА ГО БОЛЕШЕ ЗА БЪЛГАРИЯ

Драгомир ШОПОВ

Винаги, когато се обръщам към сътвореното от Павел Матев, си спомням думите му, че поезията е красота и магия, която може да омае всички, че е изповед пред родината, пред идеала, пред народа. А от тук иде и отговорността пред думите, дори пред най-простите думи, които поетът ще употреби, независимо дали тези думи са трева, дъжд, ливада, птици, кончета... Те населяват авторовото пространство, помагат ни да усетим особения аромат на българската земя, успяват да ни приобщат към емоционалната настройка на поета. Тези думи и не само те, разбира се, изпълват неговата поетическа самота, чрез която той съумява да се приближи до хората. А за да стане това, особено във време като днешното трудно българско време, поетът трябва да носи у себе си болките на своя народ, копнежите и проклятията му, надеждата и безверието, усмивката и сълзата... Само тогава пътят, който му предстои да измине, ще бъде белязан със знаците на верността и обичта. Само тогава емоционалната му енергия, енергията на думите, ще очертае периметрите на поетовата самота или „гордия покой на самотата“, както се изразява той. Само в условията на тази благословена самота, в мъчните часове на размисъл и равностметка той ще може да ни каже, че където има кал няма светлина и където растат бурени не се жъне жито.

Какво прави силно впечатление в поезията на Павел Матев? Главно изповедният тон, с които той търси и намира себе си в синовната обич към родината, в святата преданост към изкуството, в трепетната омая на всепоглъщащата лю-

бов, най-сетне – и във всичко онова, с което пред сърцето му застава времето или, нека го кажа по-иначе, всеки един ден от нашето съществуване, всеки един миг от многообразието на живота.

Аз съм жив и драматичен възел, в който са заплетени докрай мисли и емоции, и възраст, страст и радост или ад и рай.

Лирическият герой на Павел Матев е болезнено средоточие на ясно изразен идейно-естетически критерий, като основанието за това се корени в историческата съдба на отечеството ни, в подвига и саможертвата на падналите пред олтара на нашата свобода. Затова този герой, затова поетът е неотделим от тревожната мисъл за миналото, която открива по-преки пътища за възприемане и осмисляне на новото, на днешния ден на българите. Когато разсъждаваме върху тази ос – минало-настояще – непременно трябва да подчертаем уравновесената сила на поетовото чувство, искрения драматизъм на изживяването, емоционалната откровеност – една сложна сплав, от която ни облъхва неподправеният дъх на времето с всички колизии в него, на които сме свидетели и в които волно или неволно участваме.

В поезията на Павел Матев силно ни привлича, за да ни озари и облагороди с чистотата

и възлението на преживяното, темата за любовта. И тук поетът е безкрайно искрен и всеотдаен. Усещането за взаимност изпълва душата му, пречиства сетивата му, прави го и лесно нараним, и трепетно удовлетворен:

*Погалвам белите коси.
Целувам свехналите пръсти.
Кажки какво ни съюзи –
не беше то венчален пръстен...*

*Възнесе нашите души
една магическа вселена,
като звезди ни приближи,
за да останем неразделни.*

В любовта, тази вечна „магическа реалност“, той търси и истина, и милост. В плен на „непокойната дума любов“ поетът не се свени да извика силно и ясно: „С небесната любов ме ненавиждай, / със земната омраза ме люби!“

Като твърде емоционален човек, брулен от гороломни обществени ветрове или в плен на неукротени страсти, той ми се струва най-цялостен, когато превъзмогва болките, когато преодолява страданията, когато се освобождава от душевните си мъки и терзания. Значи, когато се е постигнал, когато се е осъществил върху белия лист. А този лист е побрал толкова много – и влажния перон на родното село, и отрязаните коси на майката, и огъня на борбата, и светлото име на родината... Много е побрал белият лист. Тук е болката от българската рана, тук са младите кончета, които пият вода, тук е трепетния въпрос „Ти си ли си?“. Тук е Марица, която привлича като детство, тук са сухите есенни звезди и разрушеното слово... А в последните години, в часа на своето благородно свечеряване, изтръпнал от мъка, че вижда родината си унижена и на колене, поетът намери сили

и воля, за да възвести гордо – Свободен!

*Разбрахте ли? Привързва
моят път.*

*Светът е цял и няма да узнае,
че вече съм в началото на края.
Свободен съм за смърт.*

*Натрупани мълчания гъмжат
в душата ми. Но тя е уморена,
макар напълно да не е сломена.
Свободен съм за смърт.*

*Ти си ли си? Ще мога ли отвъд
да споменавам още твоят име
да те помоля пак:*

*Благослови ме!
Свободен съм за смърт.*

*Родино на сълзите,
с честен кръст
дано в земята си да отбележиш,
че с песни хранех твоите
надежди.*

Свободен съм за смърт.

Спомням си, че някъде Павел Матев бе казал как мъчно прави своите книги, как се стреми така да разположи стихотворенията и да оформи циклите, че да се получи не сборник, а книга – емоционално единна, цялостна. Той споделяше със своите читатели: „Поезията трябва да вижда небесата на своето детство. Птицата е символ на полета, на летежа, на песента. В една дума какъв обем може да включи, колко метафори, както ги наричат критиците, могат да се вместят в един образ-символ. Аз съм селско момче, така че съм израсъл там, където птиците летуват, някои от тях и зимуват, където пеят и където умират някъде в песента си.“

На друго място поетът признава: „Голямата книга е едно малко безсмъртие. Противовесът на смъртта се нарича любов. Любов означава безсмъртие. Изкуството е любов. Можеш да жадуваш за

слава, не ти, а времето определя кой е безсмъртен. Можеш да се напъваш, да си пазариш помощници, които да пишат за тебе големи статии, все едно – вятър. Времето посочва кой ще остане. Когато казвам, че книгата е едно безсмъртие, имам предвид само това, че се смятам за честен автор, с честна душа съм написал едни честни думи...“.

Преди много години едно свое стихотворение Павел Матев завърши с изразителното „Мъчи ме още, / красота!“ В една от последните му стихосбирки, озаглавена „Свечеряване“, на която имах удоволствието да съм редактор, той изповядва: „Може би е съвсем безполезно / да се търси сега красота“. Този диапазон на поетовите усещания и настроения е твърде показателен. Той говори много. Годишите са идвали една след друга като натрупани мълчания или по-скоро като бдения и неуморно и педантично са вършили своето. Това е обяснимо. Станаха големи промени в живота на България, а те не биха могли да не засегнат чувствителната и деликатна душа на поета. Сега като че ли у него бе още по-отчетливо открито емоционалното напрежение, което нередко прераства в болезнено самопризнание – „думите ми страдат ослепени“ или „денят е скръбен като вечен огън“. Тревожните размисли за смисъла на нашия живот, за стореното и нестореното, за опустошената ни духовна същност в „най-незаконното време“, за съдбата на родината... не дават покой на човека, който все по-трудно побира в себе си парещите въпроси на всекидневието в битов, обществен и творчески смисъл и, макар и трудно, се стреми да намери точните отговори на тези въпроси.

На стр. 4

Драгомир Шопов

Надежда Захаријева

Веселин Калановски

Мими Иванова и Развигор Попов

Публиката

Внухът Павел Деспотов

Ралица Ангелова

Георги Йорданов и Надежда Захаријева

СТЪЛБА ЗА ДВАМА

Донка ПЕТРУНОВА

Теодора* покани Стефи на обяд. Копнееше да ѝ разкаже за себе си и Максим. Имаше чувството, че ще се пръсне, ако не се разтовари от напластилата се в душата ѝ отрова. Само пред Стефи можеше да покаже истинското си положение.

Жена на солидна възраст, с минало на звезда, бяга през девет земи в десета, защото мъжът, на когото наивно бе повярвала, я бе измамил.

На Стефи можеше да признае заслепението си през последните три години. Живяла бе в измерение, в което нямаше възраст, нямаше съобразяване. Всичко бе подвластно единствено на любовта ѝ с Максим.

Настаниха се в бистро на брега на Сена.

– Париж през лятото е град на туристите. Истинските парижани изчезват – подхвърли Стефи и кимна с глава към преминаващата шумна група младежи с раници на гърба. Говореха на немски.

– Недоумявам защо и ти си загубила връзки с някогашните приятели? – В гласа на Теодора прозвучаха сърдити нотки.

– Достатъчна ми е компанията на Златан.

– Колко години е по-млад от тебе?

Неочакваният въпрос не смути Стефи. Съвсем спокойно отвърна:

– Дванайсет, но въобще не ги усещам. Златан е много по-сериозен и улегнал от мене. Може би защото от рано е почувствал отговорност към задълженията си.

Дванайсет години не бяха като двацетте между нея и Максим, но и тя не ги бе усещала. Максим имаше чудната способност да я връща в най-младите години и да стимулира жаждата ѝ за живот.

– За нашата среща! – Теодора вдигна чашата си. – Не знам какво щях да правя, ако не бях открила и тебе. Всички са ме забравили.

– Този песимизъм не ти отива. Винаги съм те давала за пример на нашенци. Започна от нулата, а стигна върха. Пя дори в Олимпия!

– Сама видя, че никой не си спомня за мене!

– Всяко поколение има своите кумири.

– Не ме утешавай с банални клишета!

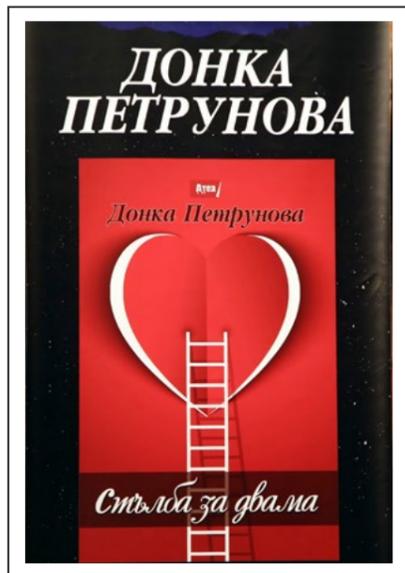
– Мога да тръгна по Големите булеварди с плакат, на който пише: *Париж отново е озарен от присъствието на звездата в близкото минало, известната певица Теодора Дренска*. Сигурна съм, че веднага ще се образува шествие от твои обожатели.

– Повечето с бастунчета – забеляза кисело Теодора.

– Животът следва нормалния си път. Едни си отиват, други идват. Господ си избира на кого да даде безсмъртие.

– А на другите оставя илюзиите – вметна Теодора, а на ум си каза:

Изпях репертоара на Едит Пиаф, но не се превърнах в звезда на всички

времена като нея. Дори в България я бяха забравили!

През настроението ѝ мина облак. Едва промълви:

– Загубих гласа си.

– Освен глас, човек има и други качества.

– Певец без глас е като градина без вода. Загива!

– Като те гледам, водата е била твърде много. Цъфтиш! Лицето ти е гладко като едно време.

– Бръчките лесно се премахват, но раните в душата са неизлечими.

– Аз пък, съм доволна от живота си. И знаеш ли защо? – попита Софи и сама си отвърна. – Защото всичко, което правех, ми харесваше!

– Благодарни на Господ, че ти е изпратил Златан!

– Ти нямаш ли мъж до себе си?

Моментът за облекчителната изповед дойде. Ала думите, които Теодора си бе приготвила, изведнъж изчезнаха. Обхвана я странно неудобство. Представи си изумлението на Стефи.

Гордата и непревземаема Теодора – измамена и унижена!

– Последният ми съпруг умря преди пет години – сухо каза тя.

– Нямах вид на неутешима вдовица. Напротив. Снощи Златан каза, че си страшно парче.

– Съжалявам!

Стефи прихна:

– Бъди спокойна, не ревнувам! Светът е пълен с красиви жени, а Златан е нормален мъж, забелязва ги. Важното е, че той предпочита мен.

– Мъжете са лицемери! – изсъска Теодора по-злобно от змия. Чуваше гласа на Максим:

Ти си най-важната жена за мен! Единствена и неповторима!

И изведнъж – Никол!

Стефи размахна пръст.

– Не и Златан. Той е откровен до крайност. Щастлива съм, че го имам!

– Щастлива? – усъмни се Теодора.

– Нима не личи? Щастието е в дребните неща. Можеш да имаш всичко и да не си щастлив.

– Банално клише!

– Благодарение на Златан осъзнах, че на нашата възраст е нужен само един мъж, който може да замени целия свят – Стефи млъкна за миг, лицето ѝ бавно се облече с израза на старите мъдреци. – Късната любов е като обичта към внуците – имаш достатъчно свободно време, за да изживееш онова, което не си успял дотогава.

Теодора я слушаше и същевременно осъзнаваше, че любовта бе главното и за нея и Максим. Живееха един за друг. Понякога той я наричаше *Моят кислород*. Твърдеше, че за него тя е това, което е кислородът за всяко живо същество.

И изведнъж – Никол!

Избълва първото, което дойде на

езика ѝ, за да не пропадне в бездната на самосъжалението:

– Уви, мъже като Златан не се явиха на моя път!

– Ако беше срещнала мъж като Златан, ти въобще нямаше да му обърнеш внимание. Той е твърде обикновен за теб – подхвърли Стефи и заклати глава като недоволна учителка.

– И в моите жили тече обикновена кръв – възпротиви се Теодора, но гласът ѝ не беше убедителен.

Наистина не би обърнала внимание на Златан. Обикновен мъж. Един от хилядите, които се прибират вечер след баналния си работен ден при съпруга, обикновена и безлична като него.

– Да бе! – Стефи я измери с дълъг поглед, колкото насмешлив, толкова и съжалителен. – Чувството за превъзходство те разяжда като рак.

– Стефи, слънчаса ли, или виното те хвана?

Стефи остави чашата и се взря в очите ѝ.

– Теодора, скъпа, все още живееш с навиците си от звездния си период. Явно не можеш да се примириш с мястото си сред обикновените хора. Бягаш и се затваряш все по-неспасяемо в самотата си.

– Имам достатъчно приятели.

– Човек не може да живее с целия свят. Необходим му е един-единствен...

– Пак ли ще ми навираш в очите щастието си с твоя велик Златан?

Стефи не се засегна от нейната язвительност. Отпи бавно от виното, остави чашата и съчувствено каза:

– Теодора, миличка, добре те познавам! Още като те видях разбрах, че бягаш от някаква болка.

– Бягам от любов!

– От любовта си никой не може да избяга. Тя е вътре в нас. Тя е огънят, който озарява живота ни. Запомни го и слез на земята!

Надежда Захариева

Банко П. Банков

Надежда Захариева и Донка Петрунова

Милена Атанасова

С Божидара Цекова

Публиката

С Делян Илиев

Румяна Коцева

Бойко Беленски

Тази вечер цветята бяха за Донка Петрунова

Учениците от класа на Румяна Коцева

Всеки бързаше да получи автограф

* Откъс от едноименния роман.

БЪЛГАРСКИТЕ ЕВЪРГРИЙНИ ОТ 90-ТЕ

Песните през 90-те години следваха генералните промени в обществото

Интервю на Ема Иванова с певицата Румяна КОЦЕВА

– На 20 юни т.г. в Борисовата градина в София чухме „Българските евъргрийни от 90-те“. Достатъчно време ли има оттогава, за да се превърне една песен в евъргрийн?

– Времето не е чак толкова много, но има песни, които са влезли дълбоко в душите на българите и ще се пеят и през следващите няколко десетилетия, така че може да ги наречем евъргрийни. Такива са „Черната овца“ на „Ахат“, „Уморени крила“ на Дони и Момчил и др.

– Какво е важното и интересно за музиката на 90-те?

– Музиката както всяко изкуство отразява времето, в което живеем. 90-те бяха белязани от генерални промени в нашето общество. Това, разби-

ра се, се отрази и на песните. Първите пет-шест години от това десетилетие бяха създадени много тематични песни за новото време, за това, че се връща надеждата, че се променя всичко, че сега вече ще бъдем свободни... Това са почти програмни песни за светлото бъдеще, което се откриваше в нашите мечти. На концерта представихме някои от тях като „Вдигни очи“ на Валди Тотев, „Векът

на любовта“ на Калки, „Дано, дано“ на Богдана Карадочева, „Нека бъде светлина“ на Васко Кръпката. В средата на десетилетието се появи друг феномен – от социални минахме на по-забавни песни, т.нар. майтапчийски и по-леки като „Бели маратонки“ на Стефан Вълдобрев, „Тиририрам“ на Мариус Куркински, „Цвят лилав“ на Ирина Флорин. По същото време започна много силно да се смесва фолклорът с българската забавна музика. Беше направен изключителен аранжимент на песента на Стефка Съботинова „Притури се планината“. Много фолклорни песни бяха направени в поп аранжимент, изпълнени от поп изпълнители – например Георги Христов („Пале ли си, зюмбюл ли си“) и много други. Това тръгна с голяма сила. Музиката се обърна отново към сериозни теми –

освен любовната тематика, която е вечна в тази музика („Истина“ на Милена, моята песен „Болка и любов“). Появиха се песни като „Спасение“ на БТР, които навлязоха в новите болки на века като наркоманията... Десетилетието завърши с обобщителни песни като „Мой свят“ на „Сленг“, където има по-дълбока философия.

– Само да добавя, че през 90-те години се роди и поп фолкът.

– Още с появата ѝ не приемам тази музика, която не е с български ритми, не е от български автори и не се танцуват български танци. Това е заимстване на кючеци, мелодии и невъзвизшени послания от съседни държави. Не мисля, че е възпитателна за децата, които учат пеене, и не ги обучавам на такъв вид музика. От моите 20 ученици, 12 от които ще вземат участие

в концерта, не повече от един-двама слушат чалга.

– Каква е целта на вашите концерти?

– Най-основното е младите, родени през 90-те години и следващото десетилетие, да чуят за тези песни, за това време и неговите изпълнители и автори. Искане ми се децата да знаят, че не всичко започва с тях, че преди тях вече е имало хубави песни и добри изпълнители в този жанр, които те да познават.

Бих искала да допълня още, че освен повечето от гореспомнатите песни прозвучаха и „Джалма“ на „Ритон“, „Кайман“ на Искрен Пецов и др. Концерта завършихме с песента „Здравей, как си, приятелю“ на „Фамилия Тоника“. И тази година в концерта ни се включиха младите танцьори от балет „Веда Джуниър“, които са толкова атрактивни!

ДУШАТА ГО БОЛЕШЕ ЗА БЪЛГАРИЯ

От стр. 2

И ги намира според силите си, защото нищо в този живот не е получил даром. Защото знае какво значи прекършен дух. Защото се вслушва в безутешния писък, който бди в него. Защото коленичи пред своя праведен народ...

В календара ни –

празнични дати,

а в живота ми – траурни дни. От коголи при мен е изпратен вълчи вой с ветрове и слани.

От неугледните ми

небосклони

не прозират ни лъч, ни звезда, а от днешните срамни икони губя чувството за свобода.

„Сега къде да диря светлина?“ – се пита поетът. Дали ще му я даде една потънала в небето птица или един греховен сън, дали ще му я подари утешителната есен или тревата на детството? А може би все пак в нерадостния ни живот ще има млади небеса и зелени ветрове... Може би ще се извърши някаква магия, за да се постигне едно желано равновесие в идеи и дела. Поетът го чувства. Той не казва сбогом на мисли и слова. Сигурен е, че ще дойде едно друго, „здрavo време“, което ще озари с доброта и справедливост живота ни.

Поетовата тревога за близките хора и за потъпкания и разплакан народ е обща наша

тревога. Стъписването пред тайните на битието и пред настъпващата старост, несъгласието с черната несрета на живота и безчовечността на днешния свят, рязкото отричане на лъжата, която се натрупва в душите – зад всичко това като усещане и като реакция може да застане всеки човек, който не е пригъпил мисълта и сетивата си и не се е отпуснал в лъжливото лоно на еснафското самодоволство. И който може да каже с думите на поета:

Аз не слуших нежната епоха.

Не я припозна и цял народ.

Авторът търси взаимности ни се доверява, защото няма

какво да го притеснява, няма какво и защо да скрива и премълчава. Реалният, истинският живот е неговият живот. Сезоните на природата търсят своята проекция в душата му. Когато „светът е бял и угнетен“, перото му замръзва. Когато „навън върлува есента“, той пише своите вечерни думи... И макар да са осланени и самотни последните му години, той е утешен от птиците, които идват да кълват от дланта му. Утешен е от любовта – „като дарба от Бога опасена“. Утешен е, най-сетне, и от увереността, че един ден „Ботевото скотско племе / ще викне „Стига! Край! Конец!““. Свечеряване нарече Павел Матев една от

последните си стихосбирки. Свечеряването има различни нюанси. Много тонове и полутонове – съвсем като в живота на човека. Свечеряването е тънката граница между деня и настъпващата нощ, след която идва новият ден, може би по-мъдър и по-силен от предишния.

За съжаление дните на поета след излизането на тази стихосбирка бяха преброени. Но в нас остава да звучи неговото признание:

Но аз бях и съм още неволник.

Аз не ща да изчезна съвсем.

Ще поема човешката

болка,

за да вляза в земята спасен.

КАРИЕРНИ ХОДОВЕ

Банко П. БАНКОВ

...В събота* Омар и Клер излязоха на езда в Булонския лес. Ездата и парапланеризмът бяха модните хобита на младите администратори, стремящи се към директорски постове. На подбив ги наричаха „ПеДеЖе“-та, кандидати за пост директор женерал.

Ездата беше отдавнашна суета на Омар, той поддържаше абонамент в конното дружество Л'Етрие и от две години кръстосваше в дъжд и слънце култивираната паркова гора. Скромният парижанин хабеше нерви в автомобилни задръствания пред порт дьо Сен Клу и порт д'Орлеан, а технократите от Мезон бльо дишаха чист въздух чрез здравословна езда или безмоторно летене.

Истинският любител на ездата трябва сам да оседлае, разседлае и подсуши коня си, ако иска да предвиди реакциите му в конфликтен момент. Омар не бе се грижил за Бедуин от месеци и усещаше, че животното капризничи. Амбициите на Клер по отношение на ездата бяха формални. Причисляваше я към буржоазното глезене, трудно контактуваше с коня, но настояваше да бъде заедно с Омар.

Тя седеше напрегнато на седлото, придърпала юздата и заедно с това притискаше с пети слабините на Кулинан. Така осемгодишният кон, преброял стотици пъти алеите на парка под тежестта на дебютанти, не можеше да схване дали го спират или подкарват. Нервните ръце на Клер впираха юздата във влажния ъгъл на муцуната му, Кулинан процвилваше и приклякаше.

– Омар, но той е луд, този скъпоценен камък! Ах, ще ме хвърли!

Омар извърна Бедуин, прихвана юздите на коня ѝ.

– Не го пришпорвай, преди да отпуснеш юздата – афектирано, но без да повишава глас повтаряше Омар. Клер отпусна поводите, той успя да спре двата коня върху филцовата пътека под влажни кестени. Клер се вкопчи в рамото му, това беше нова грешка, ако Кулинан пристъпи, ще се изхлузи от седлото.

– Никога няма да свикна!

– Говори спокойно, за бога – настояваше Омар, – с викане плашиш коня.

Бяха стигнали в спокойна езда и лек тръс до Лоншанското кръстовище, завиха да се вършат по алеята Кралица Маргьорит. Тази алея тайно отчайваше Клер, как Омар не усеща, ездата по нея е чиста проба модно ревю. Секретарската ѝ заплата ограничаваше амбицията да изглежда добре облечена амазонка. Светлозеления брич, тъмния жакет и жокейката бе си осигурила на конфекционни цени след строги икономии, но високите ботуши и струваха отчайващ заем.

Омар не долавя някои неща, мъжете са щастливо устроени, той яздеше, сякаш враснал като кентавър към дорестия кон, който реагираше на всяко движение на ръката му. След отегчителните дъждове найсетне идваше лято, гората все още лъхаше на влага, но по пладне църквата Сакре Кьор се открояваше като бял мираж в маранята над града. Тежкият грохот на коли по периферния булевард утихваше зад зелената стена от кестени и явори, конските копита трополяха по алеята, прозвъняваха в камък.

Той въобще не ме забелязва, помисли с яд Клер, цял е вторачен в ездата, в кариерата си, в дивите страсти на този негов Среден изток, татко е прав, какво правя тук? Следващата събота ще кажа, че Каролин ме кани

* Откъс от романа на Банко П. Банков „Зряла възраст“. Изд. „Фастумпринт“, С., 2015 г.

да ѝ гостувам в Ла рош сюр Йон, на печено глиганско. И да ме запознае с братовчед си.

Спокойното леко насмешливо лице на Омар потъваше ту в светлина, ту в сянка, елегантната му, силна ръка в бяла ръкавица оставяше почти свободна юздата. Омар носеше полуботуши, безупречно изгладен светъл брич и сиво сако с тесни реверси. Фактът, че пренебрегва раздражението ѝ още повече я предизвикваше, когато Клер се сърди, по лицето ѝ избива червенина и деформира ружа. Омар спря коня си, скочи леко на земята и вдигна ръце към Клер. Какво е наумил пак? Тя се подчини със стиснати устни, слезе почти без негова помощ. Той заметна походите през нисък клон на стар кипарис, седнаха върху младата трева. Няма смисъл да се караме, реши Клер, просто ще му кажа, че не виждам защо трябва да мъча Кулинан, че следваща седмица гостувам на Каролин, наистина ще го направя. Той я притегли мълком към себе си, зад гърба им конете потропваха тихо, тя се съпротивлява известно време, заплака.

– Защо? – попита той.

– Просто така.

– Вие, момичетата, имате често нужда от сълзи.

Ръката му се плъзна по лицето ѝ, помилва мокрите ѝ страни.

– Клер, мила, никое уважаващо се момиче от твоята среда не ходи с мюсюлманин.

– Евтино оправдание.

– Който не си знае утрешния ден, защото е в сложни отношения с преките си началници...

– Аз съм в същите.

– И се ангажира с политическа дейност.

– Можеш да се откажеш.

– Не говори глупости – избухна Омар.

– Ти си французойка, знаеш си правата, покрива над главата си. Аз съм с временно разрешително за престой, с единия крак тук, с другия – в Иран. Какво ми предлага Центъра – посредствена заплата до първата стагнация, когато повечето чужденци ще се намерим на тротоара. Тогава, да те отведе в Техеран, за да гледаш как полицията стреля не само по отчаяни работници и обезумели лумпени, но и по инженери, дипломирани в парижки висши училища.

– Търсиш предлози, защото не ме обичаш.

Дърветата зашумяха тихо, конете спряха да трополят.

– Ти обичаш ли ме?

Неговият насмешлив въпрос смущаваше, стига човек да е честен пред себе си. На четиринасет години момичетата са влюбени в киноактьори, после – в съученици, а след това? Висшист или гаражист, християнин или мюсюлманин, човек се разделя с някои пре-

тенции, остава непризнатото безпокойство да не си сама, нуждата от увереност, че и ти си като останалите, имаш някоя до себе си. Тя мъчеше да скъса жилава тревичка, стеблото остави червена рязка върху дланта ѝ.

– Не изпитваш ли нужда някой да те обича? Не непременно аз, някой да те обича?

– Имам, още тази вечер. – Омар обръщаше всичко на шега, както друг път.

Зад високите дървета шумът на вятъра се усилваше, но листата над главите им все още бяха неподвижни. Целуна Клер, несигурност за собственото му бъдеще, отговорност за нейното, не ще и дума, имаше поводи за протакане на връзката им. Европейките бяха амбицирани да подражават на мъжете, предбрачната близост с тях бе освободена от плътски ограничения, които коранът налага, но тази освободеност изхабява отношенията. Размива отговорността на мъжа към жената. Подозира ли Клер какво мисля, ако ме приема какъвто съм, защо усложнява нещата? Сълзите ѝ всеки случай го дразнеха.

Конете извързаха глави към вятъра. Омар помогна на Клер да се качи на седлото, прехвърли се уверено от стремето върху гърба на Бедуин. Между следобед и вечерята алеята Маргьорит не бе много оживена, далече напред яздеше група младежи и подвикванията им глъхнеха в шума на раздвижените листа. Въздухът стана по свеж, по Севърските височини бе превалял дъжд. Внезапен порив на вятъра грабна жокейката на Клер от главата ѝ, подгони я по алеята, тя се търкаляше невероятно бързо, подскачаше, вдигаше се във въздуха. Омар препусна след нея, настигна я, прилегна върху коня, прегърна шията му с една ръка, наведе се като цирков акробат, грабна я. Направи широк кръг и подкара Бедуин в церемониален тръс към Клер, тя продължаваше да се мръщи. Подаде ѝ с галантен жест жокейката, очите му искряха закачливо.

– Повече няма да яздя с теб, въобще преставам да яздя, в събота отивам с Каролин.

– Ще я предупредя, че вече си ангажирана.

– Ще го направиш ли, ако поискам да те запозна с татко и баба?

Този въпрос криеше дълбок подтекст.

– Стига да не ги скандализирам до там, че да си избършат ръцете със салфетка, след като се ръкуват с мен. Или да се сетят за свой ангажимент на петата минута от срещата ни.

– За това ще имам грижа аз – каза сухо Клер, тя все още се държеше отчуждено.

– Усмхни се, иначе ще направиш удоволствие на личната си приятелка да те види разстроена в мое присъствие насред гората – предупреди Омар.

– Каква приятелка? – недоумяваше Клер, но усети инстинктивно опасността, изписа усмивка на разплаканото си лице. Криеше артистичен талант, въпреки че изкарваше хляба си с канцеларщина, и уверяваше, че светът на рекламата и кинозвездите ѝ е безразличен. Дали не е някакъв номер на Омар?

Недоумението ѝ се превърна в светска ведрост, по алеята срещу двамата конници идваха, хванати под ръка и вдълбочени в интимен разговор, мадам Март Шаламел и господин Димитру Попа, уредник в списание Метални конструкции. Госпожа Март беше в летен тоалет, блуза с жабо, жабото подчертаваше форматния ѝ бюст, костюм от шантунг и тюрбан от плата на блузата; натрапчиво-официална. Емигрантът от Румъния господин Попа, с добродушно лице и големи длани, оставаше някак незабележим край нея. С

вратовръзка вързана на крив възел, двуредно сако с подпльнки под раменете и изгладен панталон със старомодни параменти.

Омар не беше дребнав, можеше да отмени край тях с учтиво кимване или дори да се извърне, за да създаде впечатление, че не ги е забелязал. Клер не желаше на никаква цена да се откаже от удоволствието да разбере как мадам Шаламел, вдовица от петнайсет години, съчетава консервативните си възгледи и резерви към чужденците със съботна разходка в компанията на господин Попа из Булонската гора. Скочи от коня с риск да се оплете в стремената, задържа любезно Март и двете подхванаха достоен за повтаряне пред публика разговор за чудесните азалии в Катъланската градина, озона, лъхнал откъм Севър, блузата на Март, ботушите на Клер и тем подобни неискренности, придружени с уверения за пълно съвпадане на възприятията.

Господин Попа се смути от непредвидената среща и не размени повече от две или три тривиални фрази с Омар. Бе роден в някакво влашко градче, Римнику Вълча, напуснал нелегално Румъния в най-бедните социалистически години и пребиваваше във Франция като невъзвращенец. Нисък и набит мъж, с тих глас и учтиви обноски. Бе получил работа в списанието с помощта на преуспели сънародници, но имаше вид на човек, очакващ постоянно неприятности. Омар познаваше добре това състояние на неувереност в утрешния ден, трудна адаптивност и несполедяна носталгия. Бяха го налягали не веднъж под променливото небе на Париж. Но докато бъдещето на един млад и способен инженер-иранец предполагаше отваряне на кариерни врати било в Париж, било след революционни промени – в собствената му страна, петдесетгодишния емигрант от Влахия навярно го чакаше самотна старост сред чужди. Сепвана от жегващи спомени за люти влашки зими, прашни лета с вкус на захарно лепнеца диня и губещи чертите си лица на брат и покойни родители.

Клер и Март най-сетне направиха пауза в разговора, която им даде възможност да се сетят, че не са сами и трябва да се върнат в компанията на мълчаливо очакващите ги кавалери. Разделиха се с уверения за най-добри чувства.

Докато язدهа назад към конюшната, Клер бе в очарователно настроение, каквато умееше да бъде в най-добрите си минути. Госпожа Шаламел бе я уверила, че разходката ѝ с господин Попа е не толкова необходимост от глътка чист въздух, а грижа да се подпомогнат дисидентите от Източна Европа, като им се създаде атмосфера на присъствие и контакт.

Този жест издигаше Март над двусмислените тълкувания на съботната ѝ разходка и я отправяше в сферите на обществената ангажираност, дори когато се облягаше интимно на ръката на мълчалив мъж широк в кръста и със странновата фамилия.

– Каква лицемерка ухажвам – въздъхна Омар.

– Пази се от мен – Клер се наклони да го целуне, с риск отново да се смъкне от Кулинан. Той я подкрепи, прегърна я, конете спряха. „Глупчо, пришепна Клер, ако знаеш колко ще ти е хубаво с мен, ще те ръководя и ще ти подрежда живота също както госпожа Март си е наумила да ръководи господин Димитру.“

– По-добре тогава да се хвърля в обятията на Март, навярно ще са по-комфортни.

Клер опита да го удари, той препусна напред, тя пришпори коня си след него и двамата прелетяха в спирац дъха галоп по осветената от косо слънце алея, над която отново се трупаха тежки дъждовни облаци.

ДМТ „СВЕТЮЛКА“ НАВЪРШИ 10 ГОДИНИ

На 8 юни 2015 г. в зала 11 НДК при изключителен интерес Детски музикален театър „СветЮлка“ при НЧ „Д-р Петър Берон – 1926 г.“ представи мюзикъла за деца „Пепеляшка“ по музика на Павел Васев и либрето на Светлана Иванова и Юлия Кръстева. Режисьор бе Юлия Кръстева, сценограф – Иван Токаджиев, музикален ръководител – Светлана Иванова, хореограф – Албена Арнаудова. Мултимедията бе подготвена от Елена Шопова. Сред главните действащи лица бяха: Кристина Малюкова (Пепеляшка), Рая Нинева (Проклетина), Вяра Иванова (Пакостина), Христина Златева (Майката), Светлана Иванова (Вълшебница), Зарина Рашкова (Кралят), Яна Иванова (Принц), Карина Малюкова (Съветник) и Йоана Иванова (Глашатай). В ролите на светулки, гълъбчета и гости участваха малките

артисти Александра Копралева, Габриела Илиева, Елена Милева, Моника Кунцова, София Митина, Александра Димитрова, Дамяна Димитрова, Венета Ковачева, Мария Борисова, Фани Боева, Йоана Иванова, Петър Илиев. Спектакълът беше реализиран от НЧ „Д-р Петър Берон – 1926 г.“ и НДК по повод 10-годишнината от създаването на ДМТ „СветЮлка“. По този повод бяха изпратени поздравителни адреси от министъра на културата Вежди Рашидов и Район „Триадица“. Приветствие поднесе и Надежда Захариева, председател на читалището. ДМТ „СветЮлка“ получи и цветя от тях. Имаше за всеки голямо парче от торта, на която беше изписано „10-годишнината на Детски музикален театър „СветЮлка“, предоставена от Българската сладкарница при НЧ „Д-р Петър Берон – 1926 г.“

ПРЕКРАСНО СЪБИТИЕ

Калина АНГЕЛОВА, режисьор

Не мога да премълча това прекрасно събитие, на което присъствах, подарено ми от малките актьори на състав „СветЮлка“. Спектакълът им „Пепеляшка“ бе направен с много вкус и емоционален заряд, който успя да докосне сърцата на всички присъстващи. Бях очарована от техните по детски искрено изиграни диалози, редуващи се с вокални и танцувални номера, изведени и показани на едно много високо ниво. Разбира се, не мога да пропусна чаровната вълшебница Светлана Иванова, която допълни със своето участие тази феерия от красота и стил. Пожелавам на тази невероятна театрална формация „СветЮлка“ под ръководството на талантливата режисьорка Юлка – разчитайки на точното музикално ухо на вокалния педагог Светлана Иванова и на чудесната многоидейна в хореографско отношение Албена Арнаудова, – да бъдат все така очарователно изненадващи за своите деца към школата и многобройната им публика.

Културен афиш октомври

- 1–4 октомври 2015**
Участие на ученици от класа по поп и джаз пеене с преподавател Румяна Коцева в международен конкурс по поп и джаз пеене в Румъния
- 7 октомври 2015**
ЛИТЕРАТУРНА ГОСТОПРИЕМНИЦА
представя „ЗРЯЛА ВЪЗРАСТ“
роман от Банко Банков
с участието на: Елена Алекова и Вели Чаушев
18.00 часа **Малък салон**
- 12–15 октомври 2015**
ЛИТЕРАТУРЕН МОСТ
София – Загреб
Хърватия
- 17 октомври 2015**
„С любов към археологията“
лекция на Павел Деспотов
18.00 часа **Малък салон**
- 30 октомври 2015**
УРОК ПО РОДОЛЮБИЕ
посветен на 1 ноември – Деня на народните будители
14.00 часа **Просветна зала**

Секретар НЧ „Д-р ПЕТЪР БЕРОН – 1926 г.“: Светла СЛАВЕЕВА
Главен редактор: д-р Елена АЛЕКОВА
Художник: Костадин ЛЯНГОВ
Фотограф: Виктор ВИКТОРОВ
Адрес: София 1408, бул. „Витоша“ 109;
тел.: 952 25 78
Вестникът се разпространява безплатно